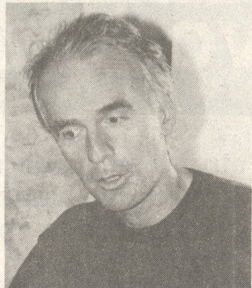

Povijest koja se može opipati

Branko Čeran, viši kustos MGZ

• Od sedmog stoljeća prije Krista, do gotovo 21. stoljeća našeg doba, trajao je naš put kroz povijest Zagreba i još uvijek nismo saznali sve...

Stalni postav Muzeja grada Zagreba portretira Grad u svim njegovim aspektima, od političkog, crkvenog, povijesnog i gospodarskog do arhitektonsko-urbanističkoga, kulturno-povijesnog, zabavnoga i svakodnevnoga. Raznovrsnost tema, a ima ih 45, i predmeta, ima ih oko 3000, od rijetkih do običnih, svakodnevnih, uporabnih, od umjetničkih do popularnih, daje posebnu draž Muzeju, koji određenim tematskim slijedom uvodi posjetitelja u zanimljivost iz bogatog života Zagreba i njegova promjenjivog urbanog krajolika. I tako svi koji žele mogu upoznati Zagreb za otprilike dva do tri sata hoda muzejskim prostorima, ali ako u Muzej dodu djeca, posebice ona radoznala, onda posjet traje mnogo duže. A da bi sve uredno stalo u njihove glave, da se događaji i brojke ne bi »posvadali«, brinu se kustosi Muzeja, koji nekoliko puta dnevno ispričaju cijelu povijest Zagreba, od starijeg željeznog doba do dana današnjega.

Jedan od njih je i gospodin Branko Čeran, viši kustos, koji je učenicima četvrtog razreda iz Granešine i njihovu učiteljicu Ljiljanu Baijić, ovih dana, u nazočnosti našeg reportera, prošetao kroz povijest Zagreba, a da nisu bili niži svijesni da su u Muzeju dočekali podne.

Priča o Zagrebu ispričana je na vrlo zanimljiv način, primjereno djeci ove dobi, kroz niz zanimljivih poda-

taka, a uvijek je ostalo vremena za njihova mnogobrojna pitanja. Djeca su pokazala da povijest svoga grada poznaju bolje od mnogih starijih sugrađana, a sada su tu povijest gotovo mogli »opipati«.

O gospodinu Čeranu već se govori kao o jednom od najboljih voditelja Muzejom i zato smo bili sretni što je upravo on proveo nas i učenike O.S. Granešina kroz prostore Muzeja. Evo kako on to radi.

Stalni postav počinje interpretacijom arheoloških nalaza prezentiranih na mjestu otkrivanja. Dvadesetak učenika, poredanih po dvoje, na hodniku muzeja i ne znaju da se već nalaze na mjestu velikog arheološkog nalazišta. Branko Čeran govori im da počinje priča o gradu Zagrebu uz pomoć sličica i predmeta i da se mogu okrenuti desno i vidjeti stare predmete iz starog željeznog doba, a to je bilo? to je bilo?

– Sedam stoljeća prije Krista – govori dječak, brzo shvativši da danas neće pričati samo kustos, već da će i oni morati pokazati što znaju.

Tu su i posude za kuhanje, životinje od keramike, nakit, alati, strelice za lov, itd... govori kustos, pokazujući im lijevo kuću, radionicu za razdoblja latenske kulture, mladog željeznog doba.

Djeca su bila vrlo oduševljena kad su iz hodnika, drvenim mostom, krenula u podzemlje muzeja, gdje im je pokazan autentični zid iz 7. stoljeća koji je dozeo do Ilirskog trga.

– Tada su tu došli Hrvati – govori jedna djevojčica...

Dolaze i do Belinog zida.

...»Utvrdite mi grad da se ne bi dogodilo ono što se dogodilo s Tatarima...« izmijenjenim glasom, oponašajući hrvatskog kralja Belu IV, gospodin Čeran podiže pozornost učenika i svi već spominju Zlatnu bulu i 1242. godinu.

Belin zid je ostao i kao temeljni kamen za samostan klarisa, koji će na ovome mjestu biti sagrađen kasnije.

Najveća soba Muzeja, maketa poznatih zagrebačkih građevina

Ovako je nekada izgledao Kaptol

Podzemlje – ostaci nekadašnjih nastambi (Snimio: D. Eterović)

Dolazimo do portreta kralja Ladislava i djeca znaju da je on osnivač Zagrebačke nadbiskupije i da je u pitanju 1094. godina. A kad su kod dokumenata, gospodin Čeran im govori i o prvom pisanoj spomenku grada Zagreba, 1134. godine. Na maketi koja pokazuje stanje XVII. stoljeća pokazan je čitav arhitektonsko-urbanistički kompleks: samostan klarisa, (1650), Popov toranj (1247), žitnica (1657) i Nova, kasnije Opatička vrata (XIII st.). S Popovog tornja sada gledamo zvijezde, govori jedna djevojčica, a gospodin Čeran pojašnjava da je uistinu na tom tornju danas poznata zagrebačka zvjezdarnica.

– A sada se podijelite u dvije grupe – govori naš voditelj pokraj makete nekadašnjeg Kaptola i Gradeca.

– Vi desno ste stanovnici Kaptola, a vi lijevo živite na Gradecu. Ovo što vas dijeli je potok Medveščak, ili Cirkvenik, ili Medvednica. Vi ste dugo živjeli zajedno, slagali se, a onda ste se posvadali...

Kustos razmišlja maketu na dva dijela... i čak ste se i potukli i to žestoko i to je bilo 1687. godine.

Tako je nastao Krvavi most. Djeca su se uzivila u bitku, tako da im je gotovo izmaklo slijedeće pitanje, a to je:

Kako je nastalo ime Zagreba?

Ima puno raznih tumačenja od onoga »Zagrab Mandu, Zagrab« do onoga što ču vam ja ispričati. Pošto je između Kaptola i Gradeca tekao potok, a stari Zagrepčani su obalu potoka zvali vreg, i kada se slova izmješaju, idu i to se zove metazve, onda se umjesto Zagreb dobije Zagreb. A u Samoboru vam i sada stari ljudi govore Zagreb.

Djeca su došla i do vitrine gdje je kopija Zlatne bule iz 1242, ali niti jedno nije znalo da bula znači pečati i to zlatni pečat, naglasio je kustos. U vitrini do ovaj su tadašnji novčić – banovici... najstariji grb grada Zagreba, prikaz Medvedgradca iz 1254. godine, itd.

Djecu su zainteresirala imena prezimena na pokretnoj traci, vrlo živih primamljivih boja. To su vam imena

»žežganih baba«, smijući se govori gospodin Čeran. Na spaljivanje je osuđeno 146 navodnih vještica, pokraj sramotnog kamena na Markovom trgu. Svaka od njih nosila je sramotnu masku, kao i ostali koji učine nešto što se kosilo s tadašnjim zakonima. Masku je imala i zviždalku. Onaj tko nije znao fučkati, puhao je u zviždalku i tako skrenuo pozornost ostalih na svoju sramotu.

Kao što Dubrovnik ima Svetog Vlahu, tako Zagreb ima svoga zaštitnika Svetog Blaža koji se slavi 3. veljače. Žao mi je što mi to ne obježavamo kao Dubrovčani – dodaje kustos.

A jeste li znali da je Zagreb nekad imao crvenu zastavu, tu vam je iza leđa. Tek 1896. godine dobio je plavu. Djeca ponovo dolaze do još veće makete. Ovoga puta to je Kaptol, krajem 18. stoljeća. Godine 1906. porušena je Bakačeva kula, tu vam je ostatak galskog bedema... katedrala ili crkva svetog Stjepana, ili Marijinog uznesenja, crkva svetog Marka, itd.

Potom ponovo maketa, izgled Gor-njeg grada 1864. godine. Opet pljušte pitanja, potom odgovori koje djeca upijaju poput malih spužvica.

A sada malo zabave... Obitelji Oršić i Rauch znali su se zabavljati, posebice u voljeli streljaštvo i osnovali su mnoga streljačka društva.

Tu je otmenji namještaj ovih obitelji, te njihovi portreti.

A sada doba hrvatskog preporoda, s istaknutim ličnostima, koje završava s banom Jelačićem, kojeg su djeca odmah prepoznala.

Sada su tu trgovačke ulice potkraj IX. stoljeća s rekonstruiranim izlozima. Djeca su se najviše nasmijala frizerskom salonu iz toga doba, jer su uvijek za kosu bili na struju i stoline utikača i utičnica grijalo ih je na glavama tadašnjih gospođa.

Au, struja i mokra kosa, kako to? – čudile su se djevojčice.

– Ne brinite, sigurno znam da nijedna nije poginula u salonu – govori im naš voditelj.

Nada Premerić:

Samostan klarisa – najvedniji eksponat

Muzej grada Zagreba utemeljila su Braća hrvatskog zrnaja 1907. godine. U devedeset godina svoga postojanja Muzej je 1998. godine otvorio svoj šesti stalni postav u obnovljenom i odgovarajućem prostoru, primjerno svim dostignućima suvremene muzeološke tehnologije. Pokazuje prošlost grada Zagreba od prapovijesti, do danas.

Ovo je tek početak priče gospođe Nade Premerić, više kustosice, koja nas polako vraća u prapovijest, u VII. stoljeće prije Krista, dovodeći nas u samo podzemlje, gdje su i pronađeni ostaci kuhinjskog posuda i nakita, preko mladeg željeznog doba pa sve do srednjovjekovnog dvojnog grada Zagreba. Govori o klarisama i njihovom samostanu kao najvednijem eksponatu Muzeja, životima poznatih zagrebačkih obitelji Oršić i Rauch, hrvatskom narodnom preporodu koji završava s banom Jelačićem i njegovim upečatljivim portretom u natprirodnoj veličini, koji je prvi put izložen. Polako ulazimo u IX. stoljeće, gdje se pokazuje trgovački i umjetnički život Zagreba, komunalna otkačica IX. stoljeća i nagli urbanistički razvitak Zagreba. Pokazuje se život Zagreba u prvom i drugom svjetskom ratu a potom i naša novija povijest od 1990. do danas.

Povijest Zagreba na 2600 kvadratna metra može se slobodno reći, najvednije je što Zagreb ima, a niti jedan građanin Zagreba i Hrvatske ne bi smio zaobići vrata ovog muzeja. Muzej je otvoren od utorka do petka od 10 do 18 sati, subotom i nedjeljom od 10 do 13 sati, ponedjeljkom je zatvoren.

K. B.

Marina Mašić, učenica

Božidar Novak, učenik

Maja Novak i Maja Majić, učenice

Učenici Osnovne škole Granešina

Prepuni dojmova

Kako u našoj reportaži nismo mogli spomenuti sve eksponate, jer bi bila predugačka, zanimalo nas je što je najviše fasciniralo male posjetitelje.

Božidar Novak kaže: Najviše su mi se sviđele stare puške i ostalo oružje, potom arheološke iskopine i sve makete. Najviše me zanimaju vrata koja su prije postojala na ulazu u grad, Mesnička, potom Kamenita itd. Isto tako sviđela mi se soba gdje su ucartane ulice i u njima velika i značajna zdanja. A crtica i stara glazbala ipak ću najduže pamtiti.

Marina Mašić: Mene je najviše zanimalo kako su Zagrepčani živjeli i kako su se oblačili, pa sam stoga najviše gledala te vitrine. Pamtit ću glazbala, dokumente, sve ću pamtiti, ali sigurno znam da mi ovo nije zadnji posjet Muzeju. Doći ću tu češće sa svojom obitelji.

Maja Novak i Maja Majić najviše pamtite stari frizerski salon, potom stare izloge prodavaonica, stari bicikli, odjeću, a lijepo im je bilo u podzemlju, gdje su stari bedemi i iskopine.

Gospodin Čeran na kraju nam kaže da Muzej ima mnogo posjetitelja, posebice u proljeće kada dolazi i desetak grupa na dan. Dolaze razne skupine, djeca iz osnovnih škola, srednjoškolski, studenti, građani i umirovljenici. Stranih turista također je puno, a kustosi im pojašnjavaju izloženo na tri svjetska jezika, engleski, njemački i francuski.

K. B.